

Sessió 6. Nous reptes dels feminismes

En esta sessió ens trobem amb una dificultat que és al mateix temps un estímul: suggerir alguns dels que pensem que són els nous reptes dels feminismes actuals en què militem. Proposem quatre temes clau i per a cadascun hem triat material específic. Ací teniu la bibliografia comentada d'una sessió que és més aviat un assaig perquè podria haver-hi molts més temes i tots tenen moltíssims més textos interessants que podríem recomanar.

En total són 5 textos que teniu al nostre drive i 2 conferències que estan en Youtube i que teniu enllaçades més avall.

Cal aclarir que els nous reptes vénen determinats pel nostre camp i el nostre context, i en ell són hegemòniques i opressives coses que potser ens agraden, que potser "ens serveixen", però la proposta d'esta sessió no és centrar-nos en allò personal, sinó analitzar com el capitalisme neoliberal es clava en les nostres vides posant-les en perill i generant en situacions de precarietat insostenible en tots els sentits (econòmic, físic, emocional, ecològic...). Precisament per això, la nostra proposta és compartir uns materials que ajuden a reflexionar sobre quatre reptes que pensem que cal tindre molt en compte si volem un moviment feminista d'esquerres i anticapitalista, que a més lluite per fer front al neoliberalisme i a l'individualisme. Els reptes que proposem són: 1) els nous masclismes, 2) la cultura terapèutica, 3) l'especisme i 4) el paradigma monògam.

Sabem que n'hi ha molts més, com ara el capacitisme o l'ecologisme, però hem triat estos quatre perquè pensem que no han estat tractats en les sessions anteriors i perquè per un motiu o altre estan poc o mal tractats en els debats feministes.

1. Els nous masclismes

- ROBIN, Corey (2019). "La vida privada del poder" i "Sobre la contrarrevolució", en *La mente reaccionaria*, capítol 1 (pàgines 1-13) i cap. 2.

Amb el primer text volem obrir un poc el focus del present immediat i fer una ullada a les respostes retrògrades que s'han articulat al llarg de la història des de la Revolució francesa. Corey Robin és periodista i professor de ciències polítiques al Brooklyn College de Nova York. La seua recerca, encara que més tard al llibre se centrarà en el cas nord-americà, ens serveix per a pensar que les reaccions conservadores en general i els nous masclismes, en aquest cas, potser no són fruit de la ignorància (que podria resoldre's amb un treball pedagògic per part del feminisme) sinó d'una defensa dels propis interessos molt més conscient del que a primera vista ens podria parèixer.

- "[Encuentros Complutense: ¿Por qué «ideología de género»?.](#)" (2019). Minuts: 00:08:00-1:11:20. A càrrec de J. Ignacio Pichardo (U. Complutense de Madrid), amb David Paternotte (Université Libre de Bruxelles), Paula Irene-Villa (Ludwig-Maximilians-Universität München), Eric Fassin (Université Paris 8) i Mónica Cornejo Valle (Universidad Complutense de Madrid).

En aquest segon recurs aterrem en la contrarevolució actual. Des dels estudis de gènere, David Paternotte i més tard altres acadèmics, van començar a investigar aquesta reacció, com es va originar i amb quins objectius. Els resultats actuals d'aquesta contrarevolució, com pot ser el qüestionament de l'existència mateixa de la violència de gènere en sectors molt amplis de la societat, són el fruit de dècades d'estratègia organitzada a nivell global i amb uns interessos molt concrets.

2. L'hegemonia d'allò terapèutic i de l'autoajuda

Parlem des dels feminismes com a moviment social i, per eixe motiu, ens plantejem reptes que pensem que caldria explorar per millorar la forma en què pensem i portem a terme les utopies. El capitalisme emocional i la cultura terapèutica formen part del nostre context i pensem que cal analitzar-les per prendre posició com a activistes i també com a consumidores de teràpies i de relats. Atès que estem en un moment d'hegemonia d'allò terapèutic i en el que les sessions de pressa de consciència feminista col·lectiva han adoptat les eines pròpies de la psicologia i de la literatura d'autoajuda, hem preparat un parell de textos que van en la direcció contrària. La idea no és convèncer a ningú a favor o en contra de la teràpia personal o grupal ni de l'autoajuda, sinó compartir un parell de visions crítiques que en el context actual ocupen un lloc contrahegemoníic.

- DELEUZE, Gilles i PARNET, Claire (1980). "Psicoanálisis muerto analiza", en *Diálogos*, recomanable llegir almenys les pp. 89-101.

La primera lectura és "Psicoanálisis muerto analiza", tercer capítol de *Diálogos* (1980) de Gilles Deleuze i Claire Parnet. El capítol complet és llarg i una miqueta espès, però en les primeres pàgines expliquen bé la base del seu plantejament així que llegir des de la p. 89 fins a la 101 és prou per al debat. Recomanem tot el capítol. Si no teniu molt de temps és preferible que llegiu el que pugeu en lloc de deixar-lo sense encetar. És un text clau per entendre les crítiques que s'han fet a la psicoanàlisi des de l'antipsiquiatria i és perfectament aplicable a la tendència terapèutica actual. D'este text destaquem la proposta de generar línies de fuga -utopies, altres formes de viure, d'imaginar i de pensar- en compte de dedicar-nos a revisar el passat per intentar comprendre'ns a nosaltres mateixes. Diguem que és una proposta *cap a fora* (allò social i no allò individual) i *cap avant* (el futur i no el passat). L'aposta dels autors va cap a la consideració que tot està per fer i que la visió terapèutica desactiva les lluites socials perquè alimenta l'individualisme i l'anàlisi del passat, ajuda al neoliberalisme i al capitalisme més salvatge i ens distrau fent-nos creure que reflexionar constantment sobre el que ens passa és *autocuidado*. L'autogestió de la salut de les dones i l'antipsiquiatria anaven de la mà en espais com el Casal Okupat Flora de València en els noranta. Sense ànim d'idealitzar el passat, caldria vore en quin moment eixes lluites s'han separat i per què l'autogestió de la salut i de les cures s'han convertit en un espai terapèutic en un sentit individual.

- ILLOUZ, Eva (2010). "Introducción" en *La salvación del alma moderna. Terapia, emociones y autoayuda*, pp. 11-36.

Precisament en este repte ens ajudarà la sociologia de la cultura d'Eva Illouz. Incloem com a bibliografia la introducció al seu llibre *La salvación del alma moderna. Terapia, emociones y autoayuda* (2010). Illouz és franco-israeliana i té una visió que a vegades se centra excessivament en els EUA. Però tot i això és interessant perquè porta molts anys estudiant la cultura de l'autoajuda i és pionera analitzant-la al voltant de les relacions amoroses i dels feminismes. El llibre analitza les relacions entre la psicologia i els feminismes des dels seus inicis. El seu punt de vista no sol recollir l'enfocament de la sociologia crítica dels moviments socials i és una llàstima, però sí que inclou en este cas una anàlisi interessant de la complexa relació entre individualisme-autoajuda-feminisme. Per al debat és prou llegir la introducció perquè allí deixa clara la seua posició respecte de la teràpia i de la cultura de l'autoajuda.

D'este tema deriven altres que volem apuntar, però que no tenim espai per a desenvolupar: l'antipunitivisme i la responsabilitat social, la victimització de les dones, l'antipsiquiatria i l'hiperindividualisme.

3. L'especisme

- SINGER, Peter (1990). "Prólogo a la edición de 1975" en *Liberación animal*, pp. 19-25.

Per a parlar d'especisme o, més aviat, d'antiespecisme és inevitable anomenar a Peter Singer i la seua *Liberación animal* (1975). El llibre és fundacional i els argumentaris antiespecistes que podem trobar en infinitat de llibres li deuen moltíssim. Com en el cas anterior, hem triat primer un text general i després un altre més específic que relaciona el repte amb els feminismes. En qualsevol cas, Singer compara constantment l'alliberament animal amb altres lluites d'alliberament entre les que la de les dones està necessàriament present. El seu enfocament bàsic és defensar l'ètica antiespecista explicant per què totes i tots tenim el mateix dret a ser lliures i a no patir. El llibre ha estat actualitzat diverses vegades i ha anat acumulant pròlegs que l'adapten i amplien. Per a participar de la sessió i tindre una idea general potser és prou llegir el "Prólogo a la edición de 1975", perquè en ella resumeix algunes qüestions clau. El llibre en conjunt és imprescindible per a qualsevol debat ètic actual, però en estes primeres pàgines explica les característiques que dificulten especialment l'alliberament animal en comparació amb altres moviments de alliberament i pensem que eixa reflexió és fonamental per al debat.

- FERNÁNDEZ, Laura. "[8.3 Género y especie: heteropatriarcado, violencias corporales y la descolonización del deseo](#)", en *Hacia mundos más animales. Una crítica al binarismo ontológico*, pp. 119-128.

Per a continuar amb la qüestió posant el feminisme en el centre hem triat [Hacia mundos más animales. Una crítica al binarismo ontológico](#) de Laura Fernández. Ens agrada especialment esta recomanació perquè està editat des d'Ochodocuatro Ediciones, una editorial xicoteta ètica i independent impulsada per companyes i companys activistes antiespecistes. Tot el capítol 8 tracta les interrelacions entre colonialitat, gènere, classe i medi ambient, però pensem que és suficient per al debat llegir l'apartat "[8.3 Género y especie: heteropatriarcado, violencias corporales y la descolonización del deseo](#)", pp. 119-128. Fernández analitza les característiques comunes en les discriminacions de les femelles de diferents espècies, però sobretot parla de com els animals no humans en general es "feminitzen" en el sentit que són reduïts a cossos al servei dels humans i especialment del model de consum individualista, capitalista i ecocida.

D'este tema deriven també molts altres com per exemple l'antipunitivisme que anomenàvem abans, en este cas en relació a les gàbies i al maltractament que estan lligats de manera inevitable amb les presons. També connecta profundament amb l'ecologisme amb l'antimilitarisme i amb la lluita anticapitalista, ja que estem deixant una part important de treball reproductiu a nivell planetari en "mans" dels animals, que ens alimenten, ens vesteixen... i que no són considerats subjectes de dret.

4. El paradigma monògam

- [Conferència de Brigitte Vasallo: Aula Oberta #6](#) (2017). Minuts: 00:08:00-1:06:10.

En este cas fem una excepció i proposem només un material i audiovisual. Recomanem vore la [Conferència de Brigitte Vasallo: Aula Oberta #6](#) (2017) mentre escrivia el seu llibre *Pensamiento monógamo. Terror poliamoroso*. La xarrada comença de veritat en el **00:08:00** i acaba en el **1:06:10**, a partir d'eixe moment donen pas a preguntes. Les no monogàmies estan de moda, però cal pensar quines no monogàmies ens interessen i de quina manera podem aprofitar-les per a viure millor, continuar lluitant contra l'amor romàntic (o l'*amor Disney*, com diu Vasallo) i posar-li una dificultat més al capitalisme emocional amb què començàvem les recomanacions en relació a la cultura terapèutica. Recomanem este material perquè Vasallo és una veu important en este tema, tot i que podem no subscriure tot el que defèn, igual que amb qualsevol altre autora; però que ho és perquè ha sigut precisa al determinar: 1) que la monogàmia és un sistema i està lligada al masculisme i al capitalisme; 2) que el poliamor té molt més a veure amb no posar la parella i la família per davant d'altres relacions (com les amistats) que amb follar amb molta gent; i 3) que trencar amb el sistema monògam va molt més enllà d'una decisió personal i té molt a veure amb el tipus de relacions i de món que volem construir.

Vasallo fila molt més prim i parla específicament de relacions no monògames heterosexuales, lèsbiques, gais... i de com les situacions de privilegi relacionades amb les discriminacions clàssiques (raça, procedència, edat, gènere, classe, orientació sexual...) s'entrecreuen i generen complexitats que cal tindre en compte a l'hora de practicar les no monogàmies. En un sentit pràctic, per altra part, proposem este tema perquè la sexualitat ha estat part dels moviments feministes des del principi iensem que està un poc oblidada en les lluites actuals. Les nostres predecessores defenien el lesbianisme polític i l'alliberament sexual des d'un punt de vista polític. Què ha passat amb això? Només tenim espai per a alliberar-nos individualment en casa? La sexualitat és política i també ho és la sexualitat lèsbica, reclamen un moviment feminista curós i crític, sí, però també alliberat, experimental i amb ganes d'anar més enllà de l'amor romàntic i de tornar a posar en el centre el joc i la transgressió.